

Csaba László: „Az elmúlt húsz évben mindig megtaláltak, amikor szükségük volt rám. Most meg listára kerültem.”

Írta: Kardos Ernő, 2018-04-16

Az első döbbenetet a felháborodás, majd a szolidaritás váltotta fel, miután az egykor jobb napokat látott Figyelő című hetilap nemzetközi hírű magyar tudósokat, civileket és jogvédőket igyekezett a „Soros-bérencek” közé sorolni. A közgazdászok mellé állt a Corvinus Egyetem komplett tanszéke, mert mint írják: megvédik Csaba Lászlót, Chikán Attilát, és Kornai Jánost, akik nemcsak a magyar közgazdasági szakma ikonjai, de nemzetközi szinten is a legkiválóbbak közé tartoznak. A Független Hírügynökségnek nyilatkozó Csaba László szerint a lajstromozás, a félelemkeltés eszköze, ami soha nem indul el magától.

Az lepte meg inkább, hogy a Figyelő összeállított egy listát, amelyen „Soros zsoldosai” szerepeltek, vagy azon döbbsent meg jobban, hogy ön neve is a listára került?

Ez utóbbi nem lepett meg, mert hosszú évek óta vagyok a CEU oktatója, tehát a listára kerülésem egyértelműnek látszott. Erkölcsi kötelességemnek is tartom, hogy minden nyilvános szereplésemnél, vagy írásom végén közöljem: a Közép-európai Egyetem tanára vagyok! Azóta különösen így van ez, amióta a kormányzat politikai támadást indított az egyetem ellen.

Azon viszont el vagyok képedve, hogy Magyarországon listáznak. Ez rendkívül rossz emlékeket ébreszt mindenkiben, aki a történelmet ismeri.

Ezen a listán ráadásul halottak is szerepelnek, Ernest Gellner 1995-ben, Hanák Péter történész 1997-ben, Tóth István György, az MTA doktora 2005-ben, Yehuda Elkana 2012-ben, Doyle Klier pedig 2007-ben hunyt el. Ők aligha lehetnek összeesküvők, valamikor persze valóban tanítottak a CEU-n.

A Figyelő „tényfeltárásának” rendkívül alacsony színvonalát jelzi, hogy hiányzik a „Soros bérencek” listájáról az a Bozóki András, aki Gyurcsány minisztere volt, s aki ezért a mellőzésért talán meg is sértődik majd. Szerepel viszont a világhírű Kornai János, aki az elmúlt öt évben semmiféle kapcsolatot nem tartott az egyetemmel.

Mi volt az első gondolata, amikor meglátta a „Soros bérencek” listáját, akiket a Figyelő a kormány, vagy az ország ellenségének próbál beállítani?

Először azt hittem, hogy vicc az egész! Aztán arra gondoltam, hogy a lista egy túlbuzgó, de kezdő újságíró zsenyéinek egyike. Látszik ugyanis, hogy a szerző nincs tisztában a szakmája alapjaival sem, hisz az információ ellenőrzése alapvető kötelesség! A harmadik gondolatom az volt, hogy a Schmidt Mária lapjává züllött Figyelő már korábban arról kezdett cikkezni, hogy meg kellene vizsgálni a CEU-t. Ezt Lázár János először visszautasította, ám a kormány végül szigorú intézkedésekkel próbálta ellehetetleníteni az egyetemet.

Akik ismerjük az irányított sajtó gyakorlatát, tudjuk, hogy soha nincsenek véletlenek. A Pravda szemleírója sem szokott magától búsongani a közel-keleti helyzet miatt, a háttérben mindig az orosz politika szándékát kell fürkészní. Ma azt gondolom, hogy a „Soros-bérencekről” szóló lista emlegetése a társadalom megfélemlítését szolgálja. Persze túlteljesítő, túlbuzgó emberek minden rendszerben akadnak, tehát az ilyen akciókról sem mindig a párt legmagasabb szintjein döntenek. De az is biztos, hogy egy ilyen félelemkeltő kezdeményezés soha sem indul el magától.

Gondolja, hogy ez a sorozás még a kampány lendülete, vagy csak az folytatódik, ami elkezdődött? És befejeződik-e egyáltalán?

A miniszterelnök megszólalásai, mindenekelőtt a március 15-i beszéde alapján úgy tűnik, hogy a választási hadjáratot – amely sokféle törvényt sértett -, nem akarják abbahagyni. Továbbra is politikai feladat: „Soros embereinek megállítása”, vagyis az évek óta tartó kampányüzem folytatódik. Ne felejtse el, hogy jövő évben lesz önkormányzati választás, ami mindig „visszavágó” szokott lenni, illetve jön majd az Európa Parlament magyar képviselőinek megválasztása is. Az intézménynek nagyon nagy hatásköre van, és a Fidesz befolyását növeli, ha sok embert tud odaküldeni. Legutóbb a német külügyi intézet igazgatója tartott előadást a CEU-n, s ő mondta, a brüsszeli parlamentből is látják, hogy mi történik Magyarországon, de a CDU számára lényeges a „hasznos hülyék” jelenléte.

Amíg ilyen nagy létszámú az uniós Fidesz frakció, addig a szavazataik megszerzése érdekében a Néppárt behunyja a szemét, vagy elfordítja az arcát. Ez a politika.

Említette már, hogy az ilyen listázásnak nagyon rossz az emléke Magyarországon, ezért is furcsa, hogy a tulajdonos, Schmidt Mária, akit történészként tartanak számon, ilyen módszerhez nyúl.

Alig hiszem, hogy Schmidt professzor-asszony saját maga szerkesztené a lapot. Van ott főszerkesztő is, Láncki Tomikának hívják. Azért hívom így, mert édesapjával együtt tanítottunk a Corvinuson, s gyerekkora óta ismerem. Tomika önjáró fiú. Három éve együtt léphettünk fel egy uniós fórumon, s olyan kioktatást kaptam tőle, amelyet kezdő korom óta senkitől. Tomika olyasmit vágott a fejemhez,

hogy félreértem az Európai Uniót, túlságosan is a tényekre alapozó, ezért „álobjektívista” a felfogásom, amely ökonomista szemléletet eredményez. Nem ez visz előre, hanem az „akarat”, a „jövőkép” meg a „mozgósítás”! A fórum résztvevői elkerekedett szemmel hallgatták, magam sem hittem a fülemnek. Pedig akkor még Tomika nem volt főszerkesztő.

Majd amikor Tomika átvette a Figyelőt, akkor úgy fogalmazott, hogy ezt a lapot az értékelvű újságírás fórumává kívánja fejleszteni, ami magyarul azt jelenti, hogy propagandakiadvánnyá kívánja silányítani. Sikerült!

Valószínű, hogy minden egyes cikkhez nem kell a tulajdonosasszony engedélyét kérni, de ezért feltételezem: Schmidt Mária tudott arról, hogy milyen listát akar produkálni a lapja. Tomika ugyanis magától nem érzékeli, hogy Magyarországon mit jelent listázni.

Az világos az ön számára, hogy milyen elvek alapján állították össze ezt a listát?

Még csak azt sem mondhatnám, hogy kizárólag a kormánnyal kritikus emberek vannak a listán. Inkább azokat igyekeztek megalázni, akiket legegyszerűbb keresőszavakra feldobott az internet. „Soros bérenc” lett például kollégám, Ürge-Vorsatz Diána, aki napi ügyekben szinte soha nem nyilatkozik, s akkor sem kritikus a kormánnyal. Vagy említhetném Boytha Györgyöt, aki 2010-ben bekövetkezett haláláig a Fidesz feltétlen támogatója volt. De listára került Várady Tibor jogász-akadémikus is, aki a Harvardon is tanított, volt miniszter Jugoszláviában. A bérenc vádat azzal utasította vissza, hogy őt eddig csak Seselj csetnikvezér ügynöközte le. Viszont nincs a listán Bozóki András, aki egyetemünk oktatója, és rendre odaszól a kormánynak, s e „mellőzés” miatt talán meg is sértődik.

Állítólag az utóbbi időben már jelentkezni is lehetett a listára, s ezt egyre többen meg is teszik.

Valóban. A Figyelő ugyanis felajánlotta, hogy a listára be lehet jelentkezni, amellet, hogy töröltetheti is magát, aki inkább ezt szeretné. Az akadémián is elindult egy kezdeményezés, mert a gazdaság- és jogtudományok osztályának szélesebb köre jelentkezni akar. Magam is megtenném, de ugye én már rajta vagyok.

Kíváncsian várom, hogy jelentkeznek-e majd olyanok is, akiről tudjuk, hogy Soros György pénzén tanultak, mint például Orbán Viktor, Schmidt Mária, Kövér László, Deutsch Tamás és Kovács Zoltán. Gyakorlatilag a fél Fidesz felkerülhetne a listára, nem gondolja?

Akik már „bizonyították” kormányhűségüket, azokat nyilván nem akarja a Figyelő sem „besározni”. Ráadásul az említett politikusok a hazai „Soros kampány” értelmi szerzői. Feltételezem: csak az került

listára, aki méltatlanná vált a Fidesz bizalmára, mint mondjuk: Chikán Attila professzor, aki nélkül a Fidesz nem jöhetett volna létre. Nem melleleg miniszter is volt, és az akadémia rendes tagja, s a nézeteit sem váltogatja a politika igényei szerint. De vannak, akik hiányoznak még, hisz Illés Zoltán, a második Orbán kormány környezetvédelmi államtitkára is itt tanít a CEU-n. Valószínű, elsőre őt nem dobta fel a keresőprogram.

Professzor úr, önről is tudható, hogy egy időben Orbán Viktor gazdasági tanácsadója volt, holott már abban az időben is a CEU oktatója volt.

Igen, én ma is ugyanazt a tanítom, mint tíz éve. Kisebb, de szociálisan érzékeny állam, stabil államháztartás, euró bevezetése, nyugati szövetség, stb. – ezek a klasszikus konzervatív gazdaságpolitika kulcsszavai. Az euró bevezetését már 2002-ben javasoltam, nem csak azért, hogy ne inflálódozó valutánk legyen, hanem mert ez a jó lenne a nemzetnek. Én ma is ezt mondom...

A miniszterelnök környezetében is mindig tudták, hogy a CEU-s emailemre kell küldeni a meghívót, ha Orbán Viktor beszélni akar velem. Akkor ez nem zavarta őket. Emlékszem, a bankunióval kapcsolatos több, mint 500 oldalas anyagot is a „Soros” egyetemre küldték át, kérve, hogy segítsek. Még emlékszem, a nyár kellős közepén, rekkenő hőségben egy nap alatt kellett a nehéz angol, jogi szöveget átnézni. Szívesen segitettem. Az elmúlt húsz évben mindig megtaláltak, amikor szükségük volt rám. Most meg listára kerültem.

Azt nem tudjuk, hogy meddig találják meg, a hírek szerint a CEU, az ország legversenyképesebb egyeteme feltehetően áttelepszik Bécsbe. Ezek után ön is költözik?

Ez az ügy még nem zárult le, egyelőre a budapesti óráimra készülök. A rektorunk, Michael Ignateff azt jelentette be, hogy a bécsi városvezetés 1 euróért 99 évre felajánlott egy kaszárnyát, amelyben el lehet indítani egy amerikai stílusú campust. Ezt az ajánlatot az egyetemünk elfogadta, s az ajánlat segítségével elindítjuk majd az alapképzést, amelynek hiánya a magyar kormány egyik kifogása volt. A másik pedig az, hogy eddig nem volt amerikai képzésünk, de mára elindítottunk egyet a Bard College társaságában. Ha minden igaz, akkor a magyar kormány képviselői épp a napokban ellenőrzik. Tehát a politika mindkét kérését teljesítettük, technikai értelemben további kifogásuk már nem lehet. Az viszont nem világos, hogy a kormány elfogadja-e, s a parlament elé terjeszti-e a működésünkhöz szükséges jogszabályokat.

Miután mindenki számára előnyös, hogy budapesti áron amerikai diplomát adunk ki, abban reménykedünk, hogy a törvényi rendezés rövidesen lezárulhat. Ha mégis költözni kell, az egyetem

épülete, intézményei, a könyvtár, a kutatóközpont akkor is itt marad, hisz 35 milliárdért készült el a CEU két új intézménye, nyilván nem fogjuk a Századvég Alapítványra hagyni.

A közelmúltban tartott előadásában Tölgyessy Péter azt hangsúlyozta, hogy szerinte Orbán Viktor azért választotta azt a megtapasztalt politikai stratégiát, amibe jócskán belefér a gyűlöletkeltés, mert apály van a világban, s emiatt kell ellenségkereső, populistá, oroszbarát politikát folytatni. Egyetért?

Nem értek egyet. A világképeket a közgazdasági látásmód határozza meg – ebben Láncki Tomikának igaza van -, s azt látom, hogy a világ tőzsdéi egészen jól teljesítenek. Az Egyesült Államokban és Nyugat-Európában a munkanélküliség alacsony, a gazdasági növekedés pedig elképesztően jó. A politikában kétségtelenül érzékelhető valamiféle visszarendeződés, ami a korábbi időszak globalista és demokratikus értékeinek meggyengülését jelenti. De ilyet láttunk már, s tudjuk, hogy akár a globalizáció, akár a demokrácia hullámokban megy előre, s van trendje! De a világban alapvetően konjunktúra, fellendülés van.

Az igazi veszélyt ott érzem, amiről Tölgyessy Péter az előadásának végén beszélt, tehát ha egy ország elengedi, vagy elüldözi a legtehetségesebb embereit – mondjuk különböző listák segítségével – vagy nem díjazza a teljesítményt, vagy ha gyenge a közigazgatás szabályozásának minősége, akkor az az ország kimarad a világ fejlődéséből. Mi tehát egyszerűen lemaradunk!

A mai politikával felgyorsítjuk a lemaradásunkat, hiszen ha „a tanuló társadalom” időszakában a „tanoncok világának” visszahozásával bibelődnek, akkor kimaradunk a negyedik ipari forradalomból. Ez az igazi baj, mert belemanővereztük magunkat a lemaradásba!

A környező országok politikája – a lengyeleket leszámítva – nem követi a magyar példát, talán ezért a szomszédjaink már rég megelőztek bennünket. Tehát van más politika, csak a magyar nép nem akarja?

Azt hiszem, hogy a választásokon nem valóságos politikai alternatívák között választ a szavazó. Gyakorlatilag egyszerű üzenetek között dönt az állampolgár, s egy magyar faluban aligha morfondírozik valaki azon, hogy tényleg kimaradunk-e a negyedik ipari forradalomból, vagy sem. A kampány a mi esetünkben is végletekig le volt egyszerűsítve, így átment az üzenet. A szavazófülkében azt kellett eldönteni, hogy „mi, vagy a káosz?” S valóban, a kormányfőnek igaza lett. Az ellenzék még azt sem tudta eldönteni, hogy tényleg vissza akar-e lépni a másik javára, illetve az esetleges kormányprogram

egyeztetésről még csak szó sem esett. Ezzel az *ellenzék tökéletesen bizonyította, hogy alkalmatlan a kormányzásra.*

Átment az üzenetet, győzött a Fidesz. De mi lesz ezután?

A megalakuló Orbán-kormány helytelenül vonja le a következtetést, ha azt hiszi, bármit megtehet. Emlékszünk, hogy Antall József 1990 tavaszán megnyerte a választást, ősszel már ott volt a taxisbloká, s aztán alig bírta a kormányzati ciklus végéig a víz felszínén evickélni. De említhetném az ország számára egyébként sok tekintetben hasznos Bokros-csomagot, ami a szocialista kormány népszerűségét és legitimációját rendkívüli mértékben aláásta. Két példa a közelmúltból, ami azt üzeni, hogy „láttunk már karón varjút!” Ha az Orbán-kormány azt hiszi, hogy bármit megcsinálhat, könnyen elcsúszhat egy banánhéjon. Ennek azért nagy a veszélye, mert a kormányzatban, annak tagjaiban hihetetlen nagyra nőtt az önbizalom, a túlbuzgás. Eluralkodott az önhittség, s ilyenkor jönnek a bajok, amelyek megbuktathatják, vagy legalábbis gyengíthetik a kormányt.